

Odbayar Dorj
Moğolistan Anayasa Mahkemesi

Sayın Başkan, Sayın Prof. Dr. Arslan, Saygıdeğer Üyeler, Saygıdeğer Raportörler, Sevgili Meslektaşlarım, Hanımefendiler, Beyefendiler,

İlk olarak Türkiye'ye teşekkürlerimi ifade etmek istiyorum. Bu sempozyumda bir araya geldiğimiz için çok mutluyum.

Bu sempozyum bizim için gerçekten çok önemliydi ve çok bilgilendiriciydi. Burada yapılan konuşmaları ve Türkiye'deki dostlarımızın anayasal uygulama alanındaki gelişmişlik seviyesine nasıl ulaştığını dinlemek bizim için çok faydalıydı. Yine Sayın Başkan Zühtü Arslan'ın da mükemmel açılış konuşmasını dinledikten sonra vardığımız kanaat şudur ki insan haklarının korunması, temel hak ve özgürlüklerin dünya üzerinde en iyi nasıl korunabileceği ile ilgili olarak bireysel başvuru mekanizmasının uygulanması, uygulamaya getirilmesi en iyi yöntemlerden bir tanesi.

Bunların dışında diğer bazı mekanizmaları da biliyoruz. Mesela kamu yararına dava açma sistemi, ombudsman sistemi, vatandaşların dava açma hakkı gibi. Ama bunların dışında yeni bir mekanizma olarak Türkiye Anayasa Mahkemesindeki bireysel başvuru sisteminin de çok önemli bir yeri olduğunu düşünüyoruz.

Çok kısaca Moğolistan'daki anayasa sisteminde temel hak ve özgürlüklerin korunması için ne tür hükümler olduğundan bahsetmek istiyorum. Diğer ülkelerde olduğu gibi Moğolistan Anayasa Mahkemesi de en genç anayasa mahkemelerinden biri. Geçen sene 25. yıl dönümümüzü kutladık. Temel hak ve özgürlükler Moğolistan'da iki şekilde düzenleme altına alınmıştır: Biri Moğolistan Anayasası. Bu anlamda anayasaya uygunluk açısından vatandaşların bilgi talebi veya dilekçesi üzerine ya da Meclis, Hükûmet, cumhurbaşkanı, devlet başsavcısı, Yüksek Mahkemenin başkanı dava açabilmektedir. Daha doğrusu Anayasa Mahkemesine bir talepte bulunabilirler. Bu bilgiler ve dilekçelerde anayasaya uygunluk açısından önemli bir mesele olduğunu değerlendirirlerse bunu bize gönderebilir ve incelememizi talep edebilirler.

İkinci yöntem olarak kişiler temel bir temel hak ve özgürlüklerinin ihlal edildiğini düşünüyorlarsa Moğolistan İdare Mahkemesine dilekçe ile başvurabilirler. İdare Mahkemesi; kanun ile korunan bir hükmün ihlal edildiğini, Anayasa Mahkemesi seviyesinde dikkate alınması gereken bir durum olduğunu değerlendirirse dilekçeyi Moğolistan Anayasa Mahkemesine gönderir. O zaman temel haklar ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesi devreye girer. Karar alırken bizler de yöntem olarak yargısal aktivizmi, yargısal kısıtları uygularız.

Özellikle son yıllarda toplumsal talepleri ve toplum yararını da dikkate alıyoruz. Umuyoruz ki ileride bu konuyla ilgili tecrübemizi paylaşmak için daha fazla vaktimiz olacaktır.

Çok teşekkür ediyorum, hepinize en iyi dileklerimi iletiyorum. Sizlerle tanışmaktan büyük memnuniyet duydum.